

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou ve věci

žalobce: X
trvale bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184005-911, ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184031-911 a ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184058-911

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Základ sporu

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184005-911, ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184031-911 a ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184058-911 (dále též

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

„napadená rozhodnutí“), kterými byla zamítnuta odvolání žalobce a potvrzena rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále též „Úřad práce“ nebo „ÚP“) ze dne 26. 4. 2024, č. j. 55122/2024/AAH, jímž ÚP rozhodl o poskytování dávky pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí žalobci v částce zvýšené podle nařízení vlády č. 436/2022 a ze dne 29. 4. 2024, č. j. 55454/2024/AAH, a č. j. 55480/2024/AAH, jimiž rozhodl o snížení této dávky.

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. V prvním žalobním bodu žalobce namítal, že se správní orgány dopustily nesprávného výkladu § 24 odst. 1 písm. f) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Žalovaný si nepoložil otázku, jaké znění zákona o pomoci v hmotné nouzi se na žalobcův případ použije. Relevantním je zákon č. 407/2023 Sb., který s účinností od 1. 1. 2024 novelizoval zákon o pomoci v hmotné nouzi a jehož přechodným ustanovení, které zní: *„Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“* Žalovaný aplikoval k žalobcově tíži na jeho věc „obsoletní“ znění § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle tohoto ustanovení ve znění účinném od 1. 1. 2024 jsou v okruhu osob, na něž se toto ustanovení nevztahuje, zahrnuty osoby, kterým výkon veřejné služby, výdělečná činnost nebo účast na projektech organizovaných prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce nebyly nabídnuty. Žalobce namítal, že mu nikdy prokazatelně nebyly povinnosti takového charakteru nařizeny, protože nelze příspěvek na živobytí snižovat na pouhou výši existenčního minima. Žalobce dále odkázal na znění přechodného ustanovení čl. VI zákona č. 407/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „zákon č. 407/2023 Sb.“), s tím, že názor žalovaného, že daná novela platí pro nároky za kalendářní měsíce počínaje od ledna 2024, je třeba odmítnout. Dle žalobce je zjevné, že dle tohoto přechodného ustanovení se na předmětná řízení o příspěvcích na živobytí od ledna, dubna a května 2023 vztahuje znění zákona o pomoci v hmotné nouzi ode dne 28. 12. 2023. Řízení o žádosti o příspěvek na živobytí bylo zahájeno podáním žalobce ze dne 9. 5. 2022 pod sp. zn. UP/734368/2022/HN a ke dni 28. 12. 2023 nebylo pravomocně skončeno. Nadto dílčí řízení o příspěvku na živobytí od ledna, dubna a května 2023 byla zahájena správním orgánem I. stupně z moci úřední prokazatelně teprve v roce 2024. Žalobce dále připomněl, že předmětné přechodné ustanovení nerozlišuje, zda se jedná o řízení zahájené na základě žádosti či zahájené správním orgánem z moci úřední. Uzavřel, že pro aplikaci § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi není rozhodná doba, za kterou se dávka v hmotné nouzi pobírá, ale kdy se o ní koná řízení.
3. Ve druhém žalobním bodu žalobce dále namítl, že ve všech třech případech již v odvolání namítal, že zde existují zřejmé důvody hodné zvláštního zřetele neposkytovat příspěvek na živobytí zčásti poukázkami na nákup zboží namísto penězi, a to zejména okolnost existence více než ročního zpoždění výplaty této dávky rozporného se zákonem. Dle žalobce se žalovaný těmito důvody vůbec nezabýval, a proto žalobce namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Za důvod hodný zvláštního zřetele žalobce označil imperativ daný § 43 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle kterého se příspěvek na živobytí vyplácí

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

v kalendářním měsíci, na který náleží, v měsíčních lhůtách určených plátcem příspěvku. Správní orgán I. stupně tento příkaz zákona vůbec nezohlednil, když žalobce byl již od května 2022 v hmotné nouzi, avšak fakticky žádnou pomoc nedostával. Žalobce označil za nezákonné, aby ještě v polovině roku 2024 byl ze strany správního orgánu I. stupně zadržován příspěvek na živobytí v příslušných kalendářních měsících roku 2023. Rovněž uvedl, že výši a formu dávky v hmotné nouzi lze měnit pouze do budoucna, a nikoliv se zpětnou účinností a platností. Vzhledem k tomu, že správní orgán I. stupně je ve více než ročním prodlení s úhradou dávky pomoci v hmotné nouzi, stal se český stát v občanskoprávním smyslu dlužníkem a žalobce jeho věřitelem; v současné době se tak dle žalobce nejedná o původní dávku příspěvku na živobytí, ale o dlužnou náhradu, která se vždy poskytuje zásadně v penězích. Z právního hlediska již dnes nejde o původní dávku příspěvku na živobytí, protože již není objektivně možné jej podle § 43 zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplácet v jemu odpovídající době a natož jej dokonce konzumovat v příslušných měsících roku 2023, kdy měl svůj zákonem předjímaný účel a smysl. Dnes se jedná o jeho dlužnou náhradu, která se poskytuje zásadně v penězích, protože nárok na něj nezanikl a stále trvá.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě, replika žalobce

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že k otázce odvození výše příspěvku na živobytí žalobce z existenčního minima bez možnosti navýšení podle § 25–28 zákona o pomoci v hmotné nouzi vycházel z § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi účinném do 31. 12. 2023. Žalobce nesplňoval žádnou z podmínek uvedeného ustanovení a byl příjemcem příspěvku na živobytí déle než 6 měsíců. Proto mu byla dávka od listopadu 2022 snížena. Žalovaný uvedl, že dávka byla žalobci přiznána od května 2022 rozhodnutím ÚP ze dne 4. 5. 2023, tudíž přede dnem účinnosti zákona č. 407/2023 Sb. Nejednalo se tedy o řízení zahájené a pravomocně neskončené k 1. 1. 2024. Znění zákona o pomoci v hmotné nouzi účinné od 1. 1. 2024 se vztahovalo na nároky za kalendářní měsíc počínaje lednem 2024. K námitce týkající se poukázek na nákup zboží žalovaný uvedl, že se jedná o standardní způsob vyplácení příspěvku na živobytí, zejména u osob pobírajících dávku déle než 6 měsíců. Ustanovení § 43 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje žalovanému správní uvážení, zda bude po 6 měsících žalobci část dávky v poukázkách nebo ne. Žalobce nesplňuje žádnou z výjimek uvedeného ustanovení. Žalobcovy námitky ohledně opožděnosti výplaty dávek a soukromoprávního pojetí dávek jako dlužné částky nelze považovat za důvody hodné zvláštního zřetele. Mezi tyto důvody patří zejména zdravotní stav, věk nebo osobní či rodinná situace v případech, které nespádají do okruhu zákonem předvídaných výjimek. Na základě uvedených skutečností žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.
5. K vyjádření žalovaného zaslal žalobce repliku, v níž uvedl, že z obsahu čl. VI zákona č. 407/2023 Sb. účinného ode dne 28. 12. 2023 vyplývá, že se toto přechodné ustanovení vztahuje na řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi všechna, která byla zahájena a nebyla pravomocně skončena přede dnem 28. 12. 2023. Nikoliv typově pouze na řízení zahájená podáním žádosti žadatele o dávku pomoci v hmotné nouzi, jak se vadně domnívá žalovaný, ale též na řízení zahájená z moci úřední o odnětí či snížení, resp. zvýšení nějaké dávky hmotné nouze. Správní úvaha a výklad platného zákona žalovaným jsou tedy nesprávné a žalobci svědčí právo na neredukovaný příspěvek na živobytí za daná období. Dále uvedl, že nesprávným úředním postupem žalovaného byla kupní síla příspěvku na živobytí

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

nepřípustně znehodnocena, protože žalobce si za něj kvůli zdražení základních potravin nyní koupí méně potřeb na živobytí, čímž je oproti ostatním žadatelům diskriminován. Takovými relevantními důvody hodných zvláštního zřetele se žalovaný absolutně nezabýval.

IV.

Obsah správního spisu

6. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
7. Žalobce podal dne 9. 5. 2022 žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí. Úřad práce svým rozhodnutím ze dne 4. 5. 2023, č. j. 30219/2023/AAH, žalobci přiznal příspěvek na živobytí ve výši 3 797 Kč měsíčně od měsíce května 2022. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 2. 6. 2023.
8. Rozhodnutím ze dne 7. 3. 2024, č. j. 25530/2024/AAH, rozhodl Úřad práce o snížení příspěvku na živobytí žalobci z 4 620 Kč na 2 980 Kč měsíčně ode dne 1. 11. 2022.
9. Úřad práce s ohledem na nařízení vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima zvýšil žalobci příspěvek na živobytí oznámením ze dne 18. 3. 2024, č. j. 32769/2024/AAH, z částky 2 980 Kč na částku 3 130 Kč měsíčně od 1. 1. 2023. Proti tomuto oznámení žalobce podal námitky, v nichž nesouhlasil s výší příspěvku na živobytí, neboť Úřad práce vyšel z částky existenčního minima, na kterou byl žalobci příspěvek na bydlení snížen v rozporu se zákonem. V návaznosti na žalobcovy námitky vydal Úřad práce rozhodnutí ze dne 26. 4. 2024, č. j. 55122/2024/AAH, jímž rozhodl poskytovat žalobci příspěvek na živobytí ve výši 3 130 Kč měsíčně od 1. 1. 2023. V odůvodnění ÚP uvedl, že odvolací řízení ve věci snížení příspěvku na živobytí žalobci dosud probíhá. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184005-911.
10. Dne 22. 3. 2024 vyzval Úřad práce žalobce, aby doložil 1) osvědčení funkce odpovědného zástupce u společnosti X a.s. s účinností od 27. 2. 2023, 2) potvrzený formulář „Doklad o výši měsíčních příjmů“ od února 2023 do února 2024 od této společnosti, 3) osvědčení funkce odpovědného zástupce u společnosti X s.r.o. s účinností od 27. 3. 2023 a 4) potvrzený formulář „Doklad o výši měsíčních příjmů“ od března 2023 do listopadu 2023 od této společnosti.
11. Dne 29. 4. 2024 vydal Úřad práce rozhodnutí č. j. 55454/2024/AAH, jímž snížil žalobci příspěvek na živobytí z 3 130 Kč na 2 630 Kč měsíčně od 1. 4. 2023, neboť v rozhodném období měl žalobce příjem 500 Kč měsíčně. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184031-911.
12. Dne 29. 4. 2024 vydal Úřad práce také rozhodnutí č. j. 55480/2024/AAH, jímž snížil žalobci příspěvek na živobytí z 2 630 Kč na 2 130 Kč měsíčně od 1. 5. 2023, neboť v rozhodném období měl žalobce příjem 1 000 Kč měsíčně. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 20. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/184058-911.

V.

Právní posouzení věci soudem

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

13. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
14. Podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi *pro účely tohoto zákona se za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje 100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou příspěvku na živobytí.*
15. Podle § 10 odst. 1 téhož zákona *aktuálním kalendářním měsícem se rozumí v případě podání žádosti o dávku kalendářní měsíc, ve kterém byla podána žádost o dávku, a v průběhu poskytování dávky kalendářní měsíc, pro který je posuzováno splnění podmínek nároku na dávku a stanovuje se výše dávky.*
16. Podle § 10 odst. 3 téhož zákona *rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v průběhu poskytování opakující se dávky, je období kalendářního měsíce předcházejícího aktuálnímu kalendářnímu měsíci.*
17. Podle § 10 odst. 6 písm. b) téhož zákona *rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky, je kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc.*
18. Podle § 21 odst. 1 téhož zákona *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.*
19. Podle § 23 odst. 1 téhož zákona *výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi a) částkou živobytí osoby (§ 24 odst. 1) a příjmem osoby (§ 9 odst. 2), není-li osoba společně posuzována s jinými osobami (§ 2 odst. 1).*
20. Podle § 38 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nárok na příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.*
21. Podle § 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi *dávka, na kterou vzniká nárok splněním podmínek stanovených tímto zákonem (odstavec 1), náleží osobě od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky, pokud v něm osoba zároveň splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku, jinak od prvního dne kalendářního měsíce, kdy výše uvedené podmínky splnila.*
22. Podle § 24 odst. 1 písm. f) téhož zákona, ve znění do 31. 12. 2023, *částka živobytí osoby činí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce, osobu, která je výdělečně činná, osobu, která je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.*
23. Podle § 24 odst. 1 písm. f) téhož zákona, ve znění od 1. 1. 2024, *částka živobytí osoby činí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu

- 1. u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3),*
- 2. s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci,*
- 3. výdělečně činnou, která má z této výdělečné činnosti příjem ve smyslu aktivity podle § 3 odst. 1 písm. a),*
- 4. invalidní ve druhém stupni,*
- 5. vykonávající veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci, nebo osobu, která se prokazatelně účastní na projektech organizovaných prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce, anebo*
- 6. které výkon veřejné služby, výdělečná činnost nebo účast na projektech organizovaných prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce nebyly nabídnuty.*

24. Podle § 43 odst. 4 téhož zákona dávka se vyplácí v české měně převodem na platební účet určený oprávněnou osobou, jiným příjemcem dávky nebo zvláštním příjemcem dávky, v hotovosti, poštovním poukazem, prostřednictvím poukázky na hmotnou pomoc v zařízení poskytujícím sociální služby, prostřednictvím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě nebo poukázky na přímý odběr zboží ve stanovené hodnotě nebo přímou úhradou částek, k jejichž úhradě je příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná v hmotné nouzi zavázána.

25. Podle § 43 odst. 5 písm. a) téhož zákona způsob výplaty určuje plátce dávky tak, že bere v úvahu schopnosti a možnosti osoby v hmotné nouzi s dávkou v hmotné nouzi hospodařit a využít dávku k účelu, ke kterému je určena. Způsob výplaty příspěvku na živobytí může určit plátce dávky tak, že nejméně 35 % a nejvýše 65 % přiznané dávky bude poskytnuto využitím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě. Příjemci dávky, který pobírá dávku déle než 6 měsíců v posledních 12 měsících, bude dávka vyplácena tak, že nejméně 35 % a nejvýše 65 % dávky bude vypláceno poukázkami opravňujícími k nákupu zboží ve stanovené hodnotě. Ustanovení předchozí věty se nepoužije v případech, kdy výše příspěvku na živobytí nepřesahuje 500 Kč, a v případech, kdy je příjemce nebo osoba s ním společně posuzovaná osobou, která poskytuje péči podle § 3 odst. 1 písm. a) bodu 5, nebo osobou, které

- 1. jsou poskytovány pobytové sociální služby,*
- 2. je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc,*
- 3. byla pravomocným rozhodnutím soudu omezena svéprávnost,*
- 4. byl přiznán příspěvek na péči ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost), a to ode dne právní moci rozhodnutí o přiznání této dávky, nebo je osobou starší 70 let,*
- 5. byla přiznána invalidita III. stupně, anebo v případech, kdy se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele.*

26. Podle § 44 odst. 3 téhož zákona změní-li se skutečnosti rozhodné pro výši dávky tak, že dávka má být snížena, provede se snížení dávky od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

27. Podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o životním a existenčním minimu za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona považují ostatní příjmy uvedené v zákoně o daních z příjmů, při kterých dochází ke zvýšení majetku.

28. Podle přechodného ustanovení v čl. VI zákona č. 407/2023 Sb. řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi zahájena a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

29. Z logiky žalobních bodů se soud nejprve zabýval druhým žalobním bodem, v němž žalobce namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Případná nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, jakožto jeho závažná vada, by přitom pojmově vylučovala jeho věcný přezkum ze strany soudu.
30. Otázkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) ve své judikatuře. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neuvede-li správní orgán konkrétní důvody, o které své rozhodnutí opírá, a nevyporádá-li se s námitkami a argumentací účastníka řízení (viz rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 As 37/2006-63). Kupř. v rozsudku ze dne 28. 2. 2017, č. j. 8 As 170/2016-86, NSS uvedl: *„V obecné rovině lze k otázce nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí podotknout, že nevyporádá-li se správní orgán v rozhodnutí o opravném prostředku se všemi uplatněnými námitkami, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nedostatku jeho důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Z ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Rozhodnutí, jehož odůvodnění obsahuje pouze obecný odkaz na to, že napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a jeho důvody shledány správními, je nepřezkoumatelné, neboť důvody, o něž se výrok opírá, zcela chybějí (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, čj. 6 A 48/1992-23, nebo rozsudky NSS ze dne 19. 12. 2008, čj. 8 Afs 66/2008-71, a ze dne 17. 1. 2013, čj. 1 Afs 92/2012-45).“*
31. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí nicméně není projevem nenaplněné představy o tom, jak podrobně by mělo být rozhodnutí odůvodněno. Jedná se o objektivní překážku, která znemožňuje napadené rozhodnutí přezkoumat. Musí být tedy vykládána jako skutečná nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí kvůli nemožnosti zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. např. rozsudky NSS ze dne 16. 6. 2023, č. j. 7 As 113/2022-32, ze dne 8. 11. 2024, č. j. 5 As 200/2023-51, či ze dne 6. 12. 2024, č. j. 10 As 195/2024-33). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost tak je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, u nichž pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 9. 2024, č. j. 5 As 341/2022-35, a ze dne 30. 9. 2024, č. j. 6 As 181/2024-29). Soud v této souvislosti rovněž připomíná, že správní orgány nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou a všemi jejími aspekty, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí; takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, či rozsudky NSS ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, a ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38).
32. Žalobce namítal, že žalovaný se vůbec nezabýval *„důvody hodnými zvláštního zřetele“*, které žalobce uvedl ve svých odvoláních v rámci námítky stran užití postupu dle § 43 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Z odvolání žalobce proti shora uvedeným prvostupňovým rozhodnutím Úřadu práce vyplývá, že tento v rámci této námítky uvedl, že v rámci postupu dle § 43 odst. 5 písm. a) předmětného zákona je třeba zkoumat i důvody zvláštního zřetele hodné, mezi kterými uvedl následující: i) imperativ daný § 43 odst. 1 předmětného zákona, že příspěvek na živobytí se vyplácí v kalendářním měsíci, na který náleží, v měsíčních lhůtách určených plátcem příspěvku, přičemž v této souvislosti poukázal

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

na to, že není možné, aby v polovině roku 2024 byl zadržován příspěvek určený na živobytí v příslušných kalendářních měsících let 2022 a 2023 ii) již se nejedná o původní dávku na živobytí, ale o dlužnou náhradu, jelikož příspěvek nelze již konzumovat v jemu odpovídající době. V replice pak žalobce ještě doplnil poukaz na růst životních nákladů vlivem inflace a neakceptaci poukázek na nákup zboží některými obchodníky. Žalovaný v napadených rozhodnutích k této námitce zrekapituloval znění § 43 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi se závěrem, že toto ustanovení se na žalobce, který je toho času v evidenci uchazečů o zaměstnání a který nesplňuje ani jednu z uvedených možností, nevztahuje. Ve vyjádření k žalobě pak žalovaný doplnil, že žalobce ve své argumentaci směřuje soukromoprávní úpravu pohledávek a veřejnoprávní úpravu nepojistných dávek, přičemž důvody hodné zvláštního zřetele jsou dle žalovaného zaměřeny zejména na zdravotní stav, věk, osobní či rodinnou situaci v případech, které nespádají do okruhu zákonem předvídaných výjimek.

33. V souvislosti s touto námitkou soud uvádí, že zákon o pomoci v hmotné nouzi výslovně nespécifikuje, o jaké důvody by se v případě „*důvodů hodných zvláštního zřetele*“ dle § 43 odst. 5 písm. a) bod 5. mělo jednat a toto posouzení nechává na úvaze správního orgánu.
34. Pojem „*důvody hodné zvláštního zřetele*“ je tzv. „*neurčitým právním pojmem*“, jehož konkrétní vymezení je z podstaty věci vyloučeno, což ostatně konstatoval i NSS např. v rozsudku ze dne 28. 7. 2005, č. j. 5 Afs 151/2004-73, č. 701/2005 Sb. NSS: „*Neurčité právní pojmy zahrnují jevy, nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat. Jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce užitím neurčitých pojmů dává orgánu aplikujícímu právní předpis prostor, aby posoudil, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého pojmu či nikoli.*“ Neurčitý právní pojem „*nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Zákonodárce vytváří prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoli...* [N]aplnění obsahu neurčitého právního pojmu pak s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení (rozsudek NSS ze dne 12. 8. 2011, č. j. 5 As 47/2011-77). Podle judikatury NSS tak musí správní orgán nejprve obecně vymezit a vyložit neurčitý právní pojem, poté jej poměřit s konkrétním skutkovým stavem v dané věci a nakonec usoudit, zda tento skutkový stav je podřaditelný pod neurčitý právní pojem (srov. rozsudky ze dne 30. 3. 2017, č. j. 10 As 252/2015-77 a ze dne 20. 10. 2004, č. j. 1 As 10/2003-58). Výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou následně plně a meritorně přezkoumatelné a podléhají tak soudnímu přezkumu v rámci námitek uplatněných v žalobě v plném rozsahu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011-154). Vadou způsobující nepřezkoumatelnost je, pokud správní orgán užije ve svém rozhodnutí neurčitý právní pojem, aniž náležitě objasní obsah a význam tohoto pojmu (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2011, č. j. 4 As 12/2011-100).
35. Soud dospěl k závěru, že žalovaný sice v napadených rozhodnutích explicitně k příslušné odvolací námitce žalobce samotný neurčitý právní pojem „*důvody hodné zvláštního zřetele*“ užitý v § 43 odst. 5 písm. a) bod 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi nevysvětlil a neosvětlil ani to, proč žalobcem zmiňované důvody pod tento neurčitý právní pojem nepodřadil, nicméně důvody uváděné žalobcem v odvoláních se dle soudu zcela míjí s obsahem pojmu „*důvody hodné zvláštního zřetele*“, jak je lze obecně vnímat, tj. jako důvody výjimečné, naléhavé, závažné, mající svůj původ v majetkové, sociální, rodinné či zdravotní sféře účastníka řízení, a proto by bylo ze strany soudu přehnaně formalistické, aby napadené rozhodnutí zrušil a

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

věc vrátil žalovanému k novému posouzení žalobcem uváděných důvodů hodných zvláštního zřetele. Žalovaný by totiž za takové situace nepochybně napadené rozhodnutí doplnil pouze v tom smyslu, jako tak učinil ve svém vyjádření k podané žalobě, se kterým se soud ztotožňuje.

36. Žalobce sice již ve správním řízení uváděl důvody, které sám označil za důvody hodné zvláštního zřetele, a tedy je určitým způsobem věcně vymezil (nenastala tak např. situace, kdy by za žalobce měl správní orgán předjímat celou škálu v úvahu přicházejících situací, které by za důvod hodný zvláštního zřetele mohly být považovány). Nicméně žalobcem uváděné důvody jsou svojí povahou v podstatě polemikou s postupem správního orgánu I. stupně, žalobce nebyl spokojen s tím, že správní orgán řízení o příspěvku na živobytí od ledna, dubna a května 2023 vedl až v roce 2024 a měl za to, že se již nejedná o původní dávku na živobytí, ale o dlužnou náhradu – to však nelze považovat za důvody hodné zvláštního zřetele v pravém slova smyslu. Žalobce totiž žádný mimořádný důvod na své straně ve smyslu zdravotním, sociálním či obdobném ani ve správním řízení, ani v řízení před soudem neuvedl. Ani to, že žalobce považuje předmětný příspěvek na živobytí od ledna, dubna a května 2023 již za dluh v občanskoprávním smyslu, nelze dle soudu považovat za „důvod hodný zvláštního zřetele“, jde toliko o právní názor žalobce na právní charakter samotné dávky. To se však zcela míjí s možnými důvody hodnými zvláštními zřetele, jako určitými mimořádnými důvody na straně příjemce, pro které zákon umožňuje upustit od způsobu výplaty části dávky příspěvek na živobytí v poukázkách. K uvedenému právnímu názoru žalobce je třeba konstatovat, že případný nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi je nárokem veřejnoprávní povahy (veřejným subjektivním právem), přičemž tato povaha nároku (ani další podmínky jeho výplaty) se nemění ani v případě, kdy by příslušná dávka byla žalobci vyplacena se zpožděním, nejde o jeho transformaci na soukromoprávní nárok, ani o situaci, kdy by žalobce měl na výběr způsob plnění.
37. Soud tak sice dospěl k závěru, že žalobou napadená rozhodnutí jsou na hraně přezkoumatelnosti, nicméně s ohledem na charakter důvodů uváděných žalobcem soud dospěl k závěru, že závěr žalovaného, že žalobce nenaplní ani jednu z možností dle § 43 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, ob stojí, resp. bylo by přehnaně formalistické, kdyby soud žalobou napadené rozhodnutí za dané skutkové situace zrušil.
38. Námitku ohledně růstu životních nákladů vlivem inflace a neakceptaci poukázek na nákup zboží některými obchodníky či nemožnost jejich uplatnění v restauracích žalobce ve správním řízení neuplatnil a žalovaný tedy na ni nemohl nijak reagovat. Soud pak dle § 75 odst. 1 s.ř.s. vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. K poukazu žalobce na společensky ponižující a diskriminační charakter poukázek na nákup zboží tak soud pouze dodává, že se jedná o standardní nástroj pro výplatu části, nikoli celé částky poskytovaného příspěvku na živobytí, který byl do českého právního řádu zaveden od 1. 6. 2017 a který byl správním orgánem I. stupně v nyní projednávané věci užít v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. K tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2020 č.j. 10 Ads 264/2018-20 či ze dne 13. 5. 2021 č.j. 9 Ads 243/2019-40, dle kterého: *„Jakkoli se cítí stěžovatelka poškozena tím, že příspěvek na živobytí jí je z jedné části vyplácen formou poukázek, nesouhlasí s ní Nejvyšší správní soud ani v tom, že by se jednalo o protiústavní ustanovení. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu sdílí názor krajského soudu. Podle čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se lze domáhat práva na pomoc v hmotné nouzi, resp. pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek, avšak pouze v mezích daných zákonem (čl. 41 Listiny základních práv a svobod). Užívání poukázek*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

není postupem ponižujícím lidskou důstojnost, ale jedná se o běžný způsob úhrady zboží, přičemž tyto poukázky nejsou ve společnosti využívány pouze příjemci dávek hmotné nouze, kteří by dávky zneužívali.“ Soud tak v tomto směru žádnou nezákonnost neshledal. Námitka žalobce, že neužívá alkohol, drogy, ani neprovozuje hazardní hry, se zcela míjí s důvody napadeného rozhodnutí, neboť žalovaný nic takového neuváděl, tuto otázku v řízení nezkoumal, což ani dle zákona nemusel, napadené rozhodnutí opřel o zcela jiné důvody.

39. Druhý žalobní bod tak soud z výše uvedených důvodů neshledal důvodným.
40. V prvním žalobním bodu pak žalobce namítal nesprávný výklad § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
41. Soud nejprve uvádí, že zákon o pomoci v hmotné nouzi váže výši částky živobytí na vybrané osobní charakteristiky žadatelů. U osob, které pobírají příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců, a nespádají do privilegovaných skupin, což je i případ žalobce, zákon vyžaduje jisté vlastní úsilí směřující ke zlepšení jejich sociální situace. V případě, že toto úsilí nevyvíjí, sníží se jim částka živobytí na úroveň existenčního minima. Zákon o pomoci v hmotné nouzi je nastaven tak, že osoby dlouhodobě odkázané na dávkový systém motivuje k samostatné aktivitě, a to právě víceúrovňovým odstupňováním výše příspěvku na živobytí. Stát objektivně neaktivním osobám do budoucna garantuje již pouze dávku ve výši existenčního minima. Práceschopným osobám, které bez dobrého důvodu nevykonávají veřejnou službu, aktivně neusilují o zvýšení své kvalifikace ani nejsou pracovně aktivní, zákon tedy garantuje jen nárok na příspěvek na živobytí ve výši existenčního minima. To znamená, že i v případě, kdy osoba nesplní žádnou z podmínek podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, neztrácí nárok na dávku, ale dávka je jí pouze snížena (rozsudky NSS ze dne 7. 10. 2021, č. j. 4 Ads 77/2021-25, ze dne 28. 4. 2022, č. j. 6 Ads 367/2020-29, a ze dne 13. 7. 2022, č. j. 6 Ads 298/2021-38, č. 4375/2022 Sb. NSS).
42. Žalobce výše uvedené principy v žalobě nerozporoval, ale dovolával se nepravé retroaktivity v souvislosti s přechodným ustanovením čl. VI zákona č. 407/2023 Sb., kterým byl novelizován § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Tato novelizace spočívala v tom, že byl rozšířen okruh osob, které pobírají příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců a pro které by jinak částka živobytí osoby činila částku existenčního minima, o osoby, kterým *výkon veřejné služby, výdělečná činnost nebo účast na projektech organizovaných prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce nebyly nabídnuty* [srov. § 24 odst. 1 písm. f) bod 6. zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve znění od 1. 1. 2024].
43. Než soud přistoupí k posouzení této žalobní námítky, tak považuje za nutné upozornit žalobce, že žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě, ani v napadených rozhodnutích, ohledně stanovení účinnosti předmětné novelizace nepochybil, na což žalobce upozorňoval ve své replice. Je pravdou, že zákon č. 407/2023 Sb. nabyl účinnosti jako celek účinnosti dne 28. 12. 2023, nicméně s určitými výjimkami, které obsahuje jeho čl. XIV. Pod bodem a) je zde výslovně stanoveno, že čl. V bod 2 až 14 a 19 nabývají účinnosti dnem 1. 1. 2024. Novelizace zákona o pomoci v hmotné nouzi je upravena právě v čl. V zákona č. 407/2023 Sb., novelizace § 24 odst. 1 písm. f) tohoto zákona je pak v bodě 8. tohoto článku. Je tak nepochybné, že tato změna zákona o hmotné nouzi nabyla skutečně účinnosti až dne 1. 1. 2024. Žalovaný v tomto ohledu tedy dle soudu v žádném případě nepochybil.
44. Pokud jde o žalobcem namítanou retroaktivitu, tak soud uvádí, že Ústavní soud opakovaně judikoval (srov. např. věci vedené pod sp. zn. Pl. ÚS 3/94 či sp. zn. I. ÚS 662/03), že právní věda rozeznává tzv. retroaktivitu pravou a retroaktivitu nepravou. Prává retroaktivita

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zahrnuje případy, kdy právní norma reglementuje i vznik právního vztahu a nároky z něho vzešlé před její účinností. V obecné teorii práva je dlouhodobě zakotven právní závěr o nepřipustnosti tzv. pravé zpětné účinnosti právní úpravy. Pravá zpětná účinnost by znamenala zásadní porušení principu právní jistoty v právních vztazích tím, že by na právní vztahy, které vznikly před účinností příslušného právního předpisu a na skutečnosti v těchto právních vztazích nastalé v době před účinností příslušného právního předpisu, připustila aplikaci tohoto nového právního předpisu. Novou právní úpravou by tak bylo zasahováno zpětně do minulosti a právní posouzení v minulosti existujících právních vztahů i skutečností tehdy vzniklých by se po účinnosti nové právní úpravy měnilo. V této souvislosti je ovšem nutno odlišovat od pravé retroaktivity retroaktivitu nepravou. Nepravá retroaktivita spočívá v tom, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které vznikly za platnosti práva starého, se spravují zásadně tímto právem, a to až do doby účinnosti práva nového; po jeho účinnosti se však řídí právem novým. Tato zásada však platí jen potud, pokud ostatní závěrečná ustanovení právní normy nestanoví se zřetelem na zvláštnosti některých právních vztahů něco jiného. Jestliže tedy přechodné ustanovení nepamatuje na specifické řešení určité dílčí konkrétní situace, pak je na místě dospět k závěru, že nová právní úprava ode dne své účinnosti do budoucna upravuje i právní vztahy a jednotlivé skutečnosti, které sice vznikly v minulosti, ale existují dále. Retroaktivita nepravá je tedy v právní teorii i praxi považována za přijatelnou (srov. např. sp. zn. Pl. ÚS 24/98).

45. V judikatuře správních soudů lze vysledovat zcela patrnou tendenci vykládat otázku retroaktivity právní úpravy striktněji v oblasti hmotného práva, a naopak volněji v oblasti práva procesního. V procesních otázkách se soudy obvykle přiklání k tomu, že chybí-li v zákoně potřebná přechodná ustanovení, uplatní se jako výchozí princip nepravá retroaktivita (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 7. 2007, č. j. 1 Azs 55/2006-60, č. 1349/2007 Sb. NSS, ze dne 25. 3. 2009, č. j. 2 As 83/2008-124, ze dne 31. 12. 2009, č. j. Komp 6/2009-35, č. 2021/2010 Sb. NSS, či usnesení zvláštního senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů soudu ze dne 24. 11. 2004, č. j. Konf 3/2003-18, č. 485/2005 Sb. NSS). Tento přístup potvrzuje i Ústavní soud (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2989/16). Z usnesení NSS ze dne 13. 5. 2003, č. j. 6 Ads 23/2003-12 vyplývá, že při jakémkoliv výkladu procesních ustanovení je vždy potřeba dávat pozor, aby provedený výklad nebyl na újmu procesním právům, zejména aby nezkrátil účastníka na právu na přístup k soudu. Naopak v hmotném právu lze vysledovat tendenci ke striktnějšímu výkladu, kdy při nejasnosti či nedostatku výslovné právní úpravy vycházejí soudy z toho, že zákony mohou působit výhradně jen prospektivně a nepřipustná je tedy jakákoliv (i nepravá) retroaktivita (srov. rozsudky NSS ze dne 21. prosince 2006, č. j. 7 Afs 151/2006-67, č. 1524/2008 Sb. NSS, či ze dne 9. 7. 2009, č. j. 7 As 17/2009-61, č. 2408/2011 Sb. NSS).
46. Základem jakéhokoliv výkladu časové účinnosti zákona, o který jde i v nyní projednávaném případě, musí být výslovně projevená vůle zákonodárce. Ten má poměrně velkou volnost úvahy a může tak například zavést nepravou retroaktivitu i v hmotném právu (srov. rozsudek NSS ze dne 12. ledna 2011, č. j. 9 As 72/2010-152). V nyní posuzovaném případě však zákonodárce naopak výslovně projevil vůli, aby řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 407/2023 Sb. byla dokončena podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti zákona č. 407/2023 Sb. Zákonodárce tedy výslovně upravil vztah nové a staré právní úpravy v toliko procesní rovině, o čemž svědčí užití slova „řízení“ v předmětném přechodném ustanovení.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

47. Přechodné ustanovení pro oblast hmotného práva, tj. podmínky pro vznik nároku na příspěvek na živobytí, resp. pro určení výše této dávky, zákonodárce do zákona č. 407/2023 Sb. nevložil. Jak bylo již konstatováno výše, tak v oblasti hmotného práva soudy přistupují ke striktnějšímu výkladu v tom smyslu, že zákony mohou působit výhradně jen do budoucnosti, a proto ani nepravou retroaktivitu nepřipouštějí. Zdejší soud neshledal žádného důvodu se od tohoto přístupu v projednávané věci odchýlit.
48. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani poukaz žalobce na obecnou zásadu, že se má postupovat podle znění zákona, které je pro účastníka řízení příznivější. Tato zásada však nachází své uplatnění jednak v právu trestním a jednak ve správním trestání. Zásada příkazu retroaktivity ve prospěch pachatele přestupku je zakotvena v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (*trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější*). Toto pravidlo je promítnuto i do § 2 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších přestupků (*odpovědnost za přestupek se posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější*). V této souvislosti soud odkazuje např. na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, či rozsudky téhož soudu ze dne 11. 2. 2021, č. j. 8 As 43/2019-40 a ze dne 30. 5. 2024, č. j. 1 As 166/2023-31, které se zabývaly výkladem tohoto pravidla ve správním soudnictví, resp. ve správním řízení o správních deliktech (přestupcích). Jelikož se v daném případě nejedná o věc spadající do oblasti správního trestání nemůže být aplikace této zásady důvodem pro aplikaci pro žalobce domněle příznivější úpravy na jeho nárok na dávku příspěvku na živobytí.
49. Dle soudu se tak lze ztotožnit se stručným, ale výstižným závěrem žalovaného obsaženým v napadených rozhodnutích, že znění § 24 odst. 1 písm. f) od 1. 1. 2024 „platí pro nároky za kalendářní měsíce počínaje od ledna 2024.“
50. Předmětem přezkumu v projednávané věci jsou rozhodnutí o příspěvku na živobytí žalobce od ledna, dubna a května 2023, jehož výše byla odvozena z existenčního minima, na které byl příspěvek na živobytí, přiznaný žalobci od května 2022, snížen od listopadu 2022 na základě ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Při rozhodování o snížení příspěvku na živobytí, jehož hmotněprávní podmínky nastaly v listopadu roku 2022, postupoval žalovaný správně, pokud na danou věc aplikoval § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění účinném do 31. 12. 2023, neboť žalobcem odkazované přechodné ustanovení dopadá toliko na procesní stránku věci, přičemž samotných hmotněprávních podmínek pro vznik nároku a pro určení jeho výše se netýká. Proto se rovněž výše dávky v kalendářních měsících následujících po přiznání dávky hodnotila dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2023. Námitka, že žalobou napadená rozhodnutí navazují na nezákonné rozhodnutí žalovaného o snížení příspěvku na živobytí od listopadu 2022 na existenční minimum, je nedůvodná.
51. Jelikož žalobcem odkazované přechodné ustanovení dopadá toliko na procesní stránku věci, přičemž samotných hmotněprávních podmínek pro vznik nároku a pro určení jeho výše se netýká, tak je dle soudu zcela nepodstatné, zda je za okamžik zahájení řízení bráno podání prvotní žádosti o příspěvek na živobytí ze dne 9. 5. 2022, na kterou navázalo vydání prvního rozhodnutí správního orgánu I. stupně, v němž byla stanovena výše této dávky, která byla následnými rozhodnutími, z nichž tři jsou nyní předmětem soudního přezkumu, měněna, nebo zahájení dílčího řízení o příspěvku na živobytí od ledna, dubna a května 2023, ke kterému došlo až v roce 2024. Za zcela nepodstatné pak soud považuje i poukaz žalobce na

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

to, že předmětné přechodné ustanovení nerozlišuje, zda se jedná o řízení zahájené na základě žádosti či zahájené správním orgánem z moci úřední.

52. Hmotněprávní podmínky je totiž i po přijetí nové právní úpravy, pokud změnový zákon neobsahuje hmotněprávní přechodné ustanovení, třeba i nadále posuzovat ve vztahu k období, ke kterému se předmětná dávka váže, jak vyplývá z § 10 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi ve vztahu k příjmu osoby a z § 10 odst. 6 ve vztahu k plnění ostatních podmínek, kam nepochybně spadá mimo jiné i posouzení toho, zda se na dotčenou osobu, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, nevztahuje některá z výjimek dle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, která by zvrátila závěr, že u této osoby činí částka živobytí částku existenčního minima.
53. Tento závěr soudu má svou logiku i v tom, že v rozhodné době pro určení výše příspěvku na živobytí od ledna 2023, tj. v prosinci 2022, od dubna 2023, tj. v březnu 2023 a od května 2023, tj. v dubnu 2023, nebyl úřad práce povinen žalobci nabídnout výkon veřejné služby, výdělečnou činnost nebo účast na projektech organizovaných prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce, neboť ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) bodu 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi v této rozhodné době vůbec nebylo platné a účinné (účinnost tohoto ustanovení nastala až ke dni 1. 1. 2024) a úprava účinná do 31. 12. 2023 neobsahovala pravidlo obdobné tomuto pravidlu. Rovněž by bylo nelogické, aby správní orgán I. stupně příjem osoby posuzoval za kalendářní měsíc předcházející (zde za prosinec 2022, březen a duben 2023) měsíce, pro který je posuzováno splnění podmínek nároku na dávku (zde pro leden, duben a květen 2023), přičemž žalobce tento postup správního orgánu I. stupně nijak nerozporoval, ale další podmínky, tedy i ty obsažené v § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi by posuzoval až v době, kdy by o nároku vedl řízení.
54. Z těchto důvodů soud neshledal důvodnou argumentaci žalobce, že pro aplikaci § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi není rozhodná doba, za kterou se dávka v hmotné nouzi pobírá, ale kdy se o ní koná řízení. A dospěl k závěru, že ani první žalobní bod není důvodný, když žalovaný aplikoval na případ žalobce správné znění zákona o pomoci v hmotné nouzi.

VI.

Závěr a náklady řízení

55. S ohledem na výše uvedené závěry soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
56. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému žádné prokazatelné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. ledna 2026

JUDr. Dana Černá
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.